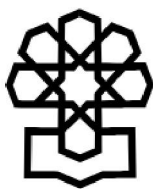

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سمینار مشترک مراکز پژوهشی
مجلس ایران و کره جنوبی
(مجموعه سخنرانی‌ها)

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

مجلس شورای اسلامی. مرکز پژوهش‌ها. اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل
سمینار مشترک مراکز پژوهشی مجالس ایران و کره جنوبی: مجموعه سخنرانی‌ها/ تهیه
و تدوین اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
— تهران: مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌ها، ۱۳۹۳.
۹۲ ص.: مصور (رنگی). — (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ ۱۳۹۳/۱۲۳)
ISBN: 978-600-6350-29-5 : ۵۰۰۰ ریال

نوع منبع: چاپی.
۱. قوه مقننه - ایران - گفتارها و سخنرانی‌ها. ۲. قانونگذاری - ایران - گفتارها و
سخنرانی‌ها. ب. مجلس شورای اسلامی. مرکز پژوهش‌ها. اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل.

س/۱۷۸۷/QJ

۱۳۹۳

عنوان: سمینار مشترک مراکز پژوهشی مجالس ایران و کره جنوبی (مجموعه سخنرانی‌ها)
تهیه و تدوین: اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل (به کوشش سیدجواد هاشمی و سارا قاسمی نراقی)

ویراستار تخصصی: مهندس محمدحسن معادی رودسری

ناشر: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، اداره کل هماهنگی و برنامه‌ریزی پژوهشی،

اداره انتشارات و مجله

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۳

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی محفوظ است.

فهرست مطالب

سخن ناشر.....	۷
مقدمه.....	۹
دکتر علی لاریجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی).....	۱۱
دکتر کاظم جلالی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی).....	۱۵
دکتر کوه هیون ووک (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره).....	۲۱
حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمدحسن ابوترابی فرد (نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی).....	۲۵
کیم دائوهو (معاون بخش برنامه‌ریزی و مدیریت مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره).....	۳۱
دکتر جواد جهانگیرزاده (قائم‌مقام مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی).....	۳۷

دکتر محمد قاسمی (معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)..... ۴۳

دکتر لی هیون چوول (مشاور دفتر پژوهش‌های سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)..... ۴۹

دکتر سیدجلال دهقانی فیروزآبادی (معاون سیاسی - حقوقی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)..... ۵۷

دکتر چوکیوئوم (پژوهشگر گروه مطالعات حقوقی و قضایی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)..... ۶۹

ضمائم..... ۷۵

تصاویر ۸۷

سخن ناشر

اطلاعات و تحلیل‌های موثق از ابزارهای بسیار مهمی است که نقش بسزایی را در فعالیت‌های نمایندگان مجالس قانونگذاری کشورهای مردم‌سالار ایفا می‌کند. نمایندگان مجالس در سطوح مختلف حوزه فعالیت خود اعم از قانونگذاری، نظارت و نمایندگی مردم نیازمند اطلاعات مفید برای رسیدگی به مسائل و مشکلات، بررسی راه‌حل‌ها، ارائه راهکارها و شناسایی نقاط قوت و ضعف می‌باشند.

با توجه به نیاز روزافزون نمایندگان به این قبیل اطلاعات و دسترسی به موقع آنها به این منابع، نقش راهبردی مراکز پژوهش پارلمانی بیش از پیش اهمیت می‌یابد. این مراکز با توجه به اهداف پیش رو، همواره تلاش می‌کنند تا بستر لازم را برای تأمین اطلاعات تخصصی مورد نیاز نمایندگان مجالس در ایفای نقش قانونگذاری و نظارتی آنها فراهم آورند.

گسترده‌ی فناوری‌های نوظهور و انفجار اطلاعات در سال‌های اخیر چالش جدیدی را توأم با رقابت فزاینده در جهان اطلاعات برای نمایندگان مجالس ایجاد کرده است. این شرایط ایجاب می‌کند نمایندگان همگام با روند سریع گسترش اطلاعات، در چارچوب فعالیت‌های نمایندگی خود از آمادگی علمی و تخصصی لازم برخوردار باشند. تحقق این امر با حمایت و پشتیبانی کارشناسان و متخصصین

حوزه‌های مختلف پژوهشی فعال در مراکز پژوهش پارلمانی میسر می‌گردد که همواره می‌کوشند تا با تکیه بر اطلاعات کارشناسی خود و به‌روزرسانی آنها، نمایندگان را در انجام وظایف نمایندگی‌شان به‌نحو مطلوبی کمک نمایند.

به‌علاوه، آشنایی با مراکز پژوهش پارلمانی و برقراری همکاری‌های پژوهشی گسترده با آنها در راستای بهره‌گیری از تجارب ارزنده مجالس کشورهای مختلف می‌تواند به روند قانونگذاری بهتر و مؤثرتر بیانجامد.

از این‌رو پیشنهادی مبنی بر تأسیس «اتحادیه مراکز پژوهش پارلمانی» از سوی اینجانب در ملاقات با رئیس محترم مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره جنوبی مطرح شد.

دکتر کاظم جلالی

رئیس مرکز پژوهش‌ها

تیرماه ۱۳۹۳

مقدمه

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به منظور پیشبرد هرچه بیشتر برنامه‌های پژوهشی خود همواره تلاش می‌کند تا حد امکان با شناسایی ظرفیت‌های پژوهشی مراکز مختلف پژوهش پارلمانی در مجالس کشورهای مختلف جهان در ابعاد منطقه‌ای و بین‌المللی از تجربیات پژوهشی این مراکز بهره‌مند شود.

برای نیل به این هدف، اهتمام وافری از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس در راستای فراهم کردن بستر مناسب برای برقراری مناسبات پژوهشی با مراکز مختلف پژوهش پارلمانی و ایجاد همکاری و تعامل مطلوب پژوهشی میان مرکز پژوهش‌های مجلس با سایر مراکز پژوهش پارلمانی در سطح جهان به عمل آمده است.

از این رو، مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره به عنوان یکی از نهادهای پژوهش پارلمانی با ساختار و عملکردی مشابه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی توانسته است از جایگاه خاصی در مناسبات پژوهشی با مرکز پژوهش‌های مجلس برخوردار شود. به همین دلیل این دو مرکز پژوهش پارلمانی با توجه به رویکرد مشترک خود توانسته‌اند طی ماه‌های گذشته، نقش مهمی را در تعاملات و همکاری‌های پژوهشی خود در ابعاد دوجانبه و چندجانبه ایفا کنند.

حضور آقای دکتر جلالی، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

در رأس یک هیئت پژوهشی در چهارمین سمینار مشترک مراکز پژوهش پارلمانی در سئول بنا به دعوت همتای کره‌ای خود در آبان‌ماه سال گذشته و متعاقب آن، انجام دیدارهای دوجانبه با رئیس و سایر مسئولین پژوهشی آن مرکز و متقابلاً سفر آقای دکتر «کوه هیون ووک»، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی کره جنوبی به تهران بنا به دعوت آقای دکتر جلالی در تیرماه سال جاری را می‌توان از مصادیق بارز فعالیت‌ها و تعاملات بین‌المللی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌شمار آورد.

طی سفر رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی کره جنوبی و هیئت همراه به تهران، سمیناری یک‌روزه با عنوان «سمینار مشترک مراکز پژوهشی مجالس ایران و کره جنوبی» برگزار شد که رؤسا و کارشناسان دو مرکز پژوهشی به‌منظور فراهم نمودن زمینه‌های هرچه بیشتر همکاری پژوهش پارلمانی در آن شرکت داشتند. یکی از مهمترین دستاوردهای این سمینار مشترک، امضای تفاهم‌نامه همکاری میان دو مرکز بود که در مراسمی با حضور آقای دکتر علی لاریجانی، رئیس محترم مجلس شورای اسلامی انجام شد.

مجموعه پیش رو حاصل اولین سمینار مشترکی است که به کوشش اداره بین‌الملل مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی برای آگاهی هر چه بیشتر از فعالیت‌های بین‌المللی این مرکز گردآوری شده است.

اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

دکتر علی لاریجانی

رئیس مجلس شورای اسلامی

آقای دکتر علی لاریجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی)

ضمن خوشامدگویی به هیئت پژوهشی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره، امیدوارم در مذاکرات دوجانبه طرفین توافقاتی حاصل شده باشد که به پیشرفت و گسترش همکاری‌های فیمابین کمک کند. سفر رئیس پارلمان کره جنوبی، آقای «چانگ هی» به جمهوری اسلامی ایران، سفر خوب و مؤثری بود و در خلال این سفر، مذاکرات مهمی در زمینه همکاری‌های میان این دو کشور به‌ویژه همکاری‌های اقتصادی صورت گرفت. بعد از سفر ایشان نیز شاهد برخی تغییرات مثبت بودیم که حاکی از پیگیری امور تفاهم شده از سوی رئیس پارلمان این کشور است.

پارلمان‌ها قطعاً باید به کارهای پژوهشی متکی باشند؛ زیرا امروز مسائل مختلفی مانند مسائل بین‌المللی، شرایط داخلی کشورها را تحت تأثیر قرار می‌دهند و ضرورت برگزاری این نشست‌ها بیش از پیش احساس می‌شود. از این رو، همکاری‌های پژوهشی می‌توانند در حل آن مسائل مؤثر باشند. کارهای پژوهشی

دامنه بسیار وسیعی در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و غیره دارند. بنابراین با توجه به شرایط اخیر منطقه‌ای و بین‌المللی، اقتضا می‌کند پیرامون موضوعات و مباحث اقتصادی، بحث‌ها و مذاکرات جدی‌تری انجام شود و بتوانیم از تجربیات ارزنده مراکز پژوهشی پارلمان‌های کشورهای مختلف بهره‌مند شویم.

جمهوری اسلامی ایران با کشور کره جنوبی روابط دیرینه بسیار خوبی داشته است؛ گرچه این رابطه در دورانی با فراز و نشیب‌هایی همراه بود، اما به‌طور کلی روابط این دو کشور در سطح مناسبی قرار دارد. کره جنوبی اقتصاد توسعه‌یافته‌ای دارد و در زمینه‌های اقتصادی و صنعتی، پیشرفت‌هایی بسیاری نیز داشته است. از طرفی، ایران نیز در زمینه‌هایی پیشرفت داشته است که می‌تواند برای کره جنوبی خوب باشد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نیز می‌تواند در انجام امور پژوهشی، تجربیات خود را در اختیار طرف کره‌ای بگذارد. در پایان، این سمینار می‌تواند سبب افزایش دوستی و صمیمیت بین این دو کشور در مسائل سیاسی شود و پایه محکمی برای همکاری‌های گسترده با کره جنوبی و نیز سایر مراکز پژوهشی پارلمان‌های کشورهای دیگر باشد. امیدوارم امضای تفاهم‌نامه مشترک میان این دو مرکز به تقویت مناسبات فیما بین و گسترش همکاری‌های پژوهشی بیانجامد.

دکتر کاظم جلالی

رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

آقای دکتر کاظم جلالی

(رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

مایه بسی مسرت و خوشحالی است که میزبان میهمانان گرانقدری از مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره، آقای دکتر «کوه هیون ووک» و هیئت همراهشان در پارلمان جمهوری اسلامی ایران و مرکز پژوهش‌های مجلس هستیم. مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره با عمر کوتاه هفت‌ساله خود توانسته چهار سمینار بین‌المللی مراکز پژوهش پارلمانی جهان را برگزار کند که این بسیار قابل تحسین است. آخرین سمینار، با عنوان «چهارمین سمینار بین‌المللی مراکز پژوهش پارلمانی» سال گذشته و با میزبانی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره در سئول برگزار شد که هیئتی از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در آن سمینار حضور داشت. زمینه انجام سفر این هیئت پژوهشی به جمهوری اسلامی ایران و نیز برگزاری این سمینار مشترک در خلال آن سفر نیز فراهم شد. لذا فلسفه برقراری ارتباط با مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره، علاوه بر وجوه اشتراکی که بین این دو مرکز وجود دارد، پیشگام بودن آن مرکز برای برقراری ارتباط با سایر مراکز پژوهش پارلمانی کشورهای مختلف جهان

بود. شایان ذکر است که پس از سفر رئیس مجلس ملی جمهوری کره به ایران توانستیم روابط فیما بین را گسترش دهیم.

این سمینار، اولین سمینار مشترک مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با مرکز پژوهش پارلمانی یک کشور خارجی است که اتفاقاً اولین سمینار مشترک مرکز پژوهش‌های مجلس ملی کره جنوبی با مرکز پژوهشی یک کشور دیگر نیز می‌باشد. طی دیدار هیئت کره‌ای از مرکز پژوهش‌ها در روز قبل از برگزاری سمینار، مذاکرات مفیدی با آقای دکتر کوه هیون ووک، ریاست محترم مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره و هیئت همراهشان داشتیم که یکی از نتایج خوب این ملاقات، طرح پیشنهاد تشکیل اتحادیه مراکز پژوهشی مجالس جهان بود که این کار را باید مشترکاً انجام دهیم. طبعاً امروزه به دلیل پیچیدگی‌های موجود در امر قانونگذاری و اداره کشورها، نقش مراکز پژوهشی پارلمانی بیش از پیش ضروری بوده و از طرفی نیازمند استفاده از تجربیات ارزشمند یکدیگر هستیم. ما نیز با گردهم‌آوری مراکز پژوهشی مجالس کشورهای مختلف به فرایند قانونگذاری بهتر و نهادینه ساختن دموکراسی در دنیا برای حکمرانی بهتر کمک نموده تا بتوانیم نقش بهتری را در این زمینه ایفا کنیم.

برگزاری این سمینار با بیستمین سالگرد تأسیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مقارن شده است که نشان از پیشگامی جمهوری اسلامی ایران در امر پژوهش پارلمانی دارد. کمالینکه در امر دموکراسی پارلمانی، مجلس ما به سن ۱۰۸ سالگی رسیده است و با پیروزی انقلاب اسلامی، دموکراسی در این کشور نهادینه شده است.

با تشکر مجدد از آقای دکتر «کوه هیون ووک» و هیئت همراهشان، خاطر نشان می‌کنم که در ادامه این سمینار به امضای تفاهم‌نامه مشترکی میان دو مرکز

خواہیم پرداخت و امیدواریم با مشاوره و رایزنی با آقای دکتر «کوه هیون ووک» بتوانیم گامی برای نهادینه کردن دموکراسی و مردم سالاری برداشته و کشورها بتوانند از تجربیات خوب یکدیگر بهره مند شوند.

دکتہ کوه کیمن ووک

رئیس مرکز پژوهش های مجلس مایه جمهوری کره

آقای دکتر کوه هیون ووک^۱

(رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)

به‌عنوان رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره از برگزاری این سمینار مشترک و همچنین ریاست محترم مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، آقای دکتر جلالی تشکر می‌کنم. سمینار امروز، اولین سمینار مشترکی است که با مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران برگزار می‌کنیم. در چند سال اخیر، ما شاهد بوده‌ایم که نیروهای مراکز پژوهشی، نیروهای متخصص و کارآمدی بوده و خروجی‌های آنها نیز حاوی اطلاعات تخصصی و کارشناسی می‌باشد؛ به‌ویژه اینکه در زمینه تحلیل‌های سیاسی و پژوهشی، مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره نقش مهمی را ایفا کرده است. در نظام بین‌المللی، موضوع سیاستگذاری و قانونگذاری تنها مقوله منحصر به یک پارلمان نیست، بلکه به‌عنوان موضوعی مشترک در تمام پارلمان‌ها و مراکز پژوهشی آنها، این دو مقوله مورد توجه است. با اغتنام از این فرصت می‌توانیم همکاری‌های پژوهشی‌مان را آغاز کنیم.

کره جنوبی و مجلس ملی این کشور بر اهمیت تولید علم و فناوری نیز تأکید

بسیاری دارد و یکی از فعالیت‌های بسیار مهم مجلس ملی جمهوری کره این است که بداند تا چه اندازه علم و فناوری‌های جدید بر اقتصاد و استقلال این کشور نافذ و تأثیرگذار است. در حال حاضر ما در مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره، در صدد تأسیس یک مرکز علمی، تخصصی و فناوری هستیم.

کره جنوبی و ایران از نظر جغرافیایی فاصله زیادی با یکدیگر دارند، اما روابط این دو کشور همواره خوب بوده است که بالطبع بعد از انجام این سفر نیز بهتر خواهد شد. ما در سئول خیابانی به نام «تهران» داریم و شما نیز در تهران خیابانی به نام «سئول» دارید که این امر حاکی از رابطه خوب فیما بین است. انتظار داریم با برگزاری این سمینار مشترک، رابطه این دو کشور روز به روز بیشتر و بهتر شود. امروز ما با امضای تفاهم‌نامه‌ای مشترک می‌توانیم نقش محکم‌تری را در برقراری همکاری‌های دوجانبه گسترده‌تر ایفا کنیم.

حجت الاسلام والمسلمین

جناب آقای سید محمد حسینی، آیت الله العظمی

نائب رئیس اول مجلس شورای اسلام

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید محمد حسن ابوترابی فرد (نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی)

برگزاری این سمینار مشترک میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره می‌تواند به عنوان کلیدواژه ارتقای همکاری دو پارلمان در عرصه قانونگذاری و در نتیجه، فراهم آوردن زمینه همکاری دو دولت ایران و کره جنوبی باشد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی امروز به عنوان یک نقطه محوری و کلیدی در تبیین نقشه راه و مسیر حرکت مجلس شورای اسلامی ایفای نقش می‌کند. این مرکز با داشتن حدود ۲۰۸ پست سازمانی و ۳۰۰ چهره کارآزموده فعال و ارتباط با بیش از ۵,۰۰۰ شخصیت علمی و متخصص در کشور و ارتباط با مراکز علمی و پژوهشی در ارائه نقطه نظرات مبتنی بر نگاه کارشناسی به نمایندگان مجلس، نقش مهم و بسزایی را به عهده دارد. بنابراین اراده جدی مجلس، دولت و نظام جمهوری اسلامی ایران با الهام از آموزه‌های قرآن کریم و دین مبین اسلام، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری بر اساس نگاه کارشناسی است. با توجه به این نگاه است که مقام معظم رهبری، مهمترین سیاست فعلی نظام را توسعه علمی کشور قرار داده‌اند.

هنگام پیروزی انقلاب اسلامی، مجموع دانشجویان مشغول به تحصیل کشور حدود ۱۸۰ هزار نفر بود که بیش از ۸۰ تا ۹۰ درصد آنها در مقطع کارشناسی و درصد اندکی در مقطع کارشناسی ارشد و تقریباً دانشجوی دکتری نداشتیم، اما امروز جامعه دانشگاهی کشور از ۴/۵ میلیون نفر تجاوز کرده است و بر اساس سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری و برنامه پنجم توسعه باید ۲۰ درصد این دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری مشغول به تحصیل باشند. ایران با داشتن این جمعیت دانشگاهی، رتبه نخست تولید علم در منطقه را در اختیار دارد که این سرعت و شتاب در تولید دانش مرهون جامعه بزرگ علمی و دانشگاهی کشور است و اراده ما معطوف به آن است که از این ظرفیت علمی در تمامی عرصه‌های تصمیم‌سازی استفاده کنیم. آیه شریفه قرآن کریم نیز مصداق این امر است:

«وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ، إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا».

بنابراین تنها راه پیشرفت کشور، تصمیم‌گیری مبتنی بر دانش و پژوهش است و واژه علم بارها در قرآن کریم تکرار شده است. با مطالعه پیرامون این آیه، اسلام تنها راه سلامت را سلوک علمی می‌داند. پژوهش و تحقیق نیز مقدمه رسیدن به علم و دانش است و دانش نیز باید به فناوری تبدیل شود.

نظام جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر این نظریه متقن، حرکتش را آغاز کرده و تداوم خواهد بخشید. گام دوم در نظام جمهوری اسلامی ایران تبدیل دانش به فناوری است. همانگونه که مشاهده می‌کنید امروز جوانان ایران اسلامی که معدل سن آنها کمتر از ۲۶ سال است، گام بلندی را در تبدیل دانش هسته‌ای به فناوری صلح آمیز هسته‌ای برداشته‌اند و با تکیه بر دانش بومی نیز این فناوری خطیر را در اختیار ملت ایران قرار داده‌اند. ما امروزه در تبدیل دانش به فناوری از شتاب خوبی برخورداریم، اما رضایت‌بخش نیست. امیدوارم که جمهوری اسلامی ایران با تمامی

کشورهای پیشتاز در عرصه تولید دانش و فناوری مانند کره جنوبی - که آن را کشوری پیشگام در خلق دانش و تولید فناوری می‌شناسیم - بتواند همکاری‌های نزدیک‌تر و بیشتری داشته باشد.

در پایان می‌توان گفت که قاره آسیا در هزاره سوم، قطعاً نقش تعیین‌کننده و محوری خود را به‌دست خواهد آورد. امروز نیز این قاره در تولید و مصرف انرژی یعنی در اقتصاد جهان، نقش نخست را داراست. کره جنوبی دارای استقلال سیاسی و دولتش برآمده از اراده ملی و پارلمانش نیز مبتنی بر اراده ملت است. جمهوری اسلامی ایران نیز از مجلسی با پشتوانه‌ای حدود ۶۵ درصد آرا و دولتی با پشتوانه ۷۲ درصد آرای ملت برخوردار است. با وجود این پایه‌های محکم مردم‌سالاری، دو کشور ایران و کره جنوبی می‌توانند روابط نزدیکی با یکدیگر داشته باشند و این همکاری‌ها را نیز توسعه بخشند.

کیهان‌الکرم

معاون بخش برنامه‌ریزی و مدیریت

مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

آقای کیم دائوهو^۱ (معاون بخش برنامه‌ریزی و مدیریت مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)

مجلس ملی جمهوری کره و مرکز پژوهش‌های آن

ضمن تشکر از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در برگزاری این سمینار
مشترک، رئوس مطالب به شرح ذیل ارائه می‌گردند:

۱. آشنایی با مجلس ملی جمهوری کره

مجلس ملی جمهوری کره شباهت زیادی با مجلس شورای اسلامی ایران دارد.
دوره نمایندگی در مجلس ملی کره جنوبی همانند مجلس شورای اسلامی ایران
چهار سال است. مجلس ما نیز قانونگذاری است و ۳۰۰ نماینده دارد. چهار سازمان
زیرمجموعه پارلمان کره هستند که عبارتند از:

دبیرخانه، کتابخانه، دفتر بودجه و مرکز پژوهش‌های مجلس که ما در آن
فعالیت می‌کنیم. این بخش‌ها، جدیدترین سازمان‌های زیرمجموعه مجلس ملی
جمهوری کره را تشکیل می‌دهند.

۲. معرفی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره (نارس)^۱

در کره جنوبی، مسائل قانونگذاری و اجرای آن روز به روز پیچیده‌تر می‌شوند. نمایندگان مجلس برای پاسخگویی به این سؤالات و تصمیم‌گیری پیرامون طرح‌ها و لوایح نیازمند اطلاعات تخصصی و کارشناسی هستند. مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره در سال ۲۰۰۷ تأسیس شد و آقای «کوه هیون ووک»، چهارمین رئیس این مرکز است.

۲-۱. اهمیت نارس

اهمیت و ارزش این مرکز پژوهشی را می‌توان در داشتن پنج خصیصه اصلی ذیل خلاصه کرد:

- تخصص و کارآمدی،
 - عدم تعصب و جهت‌گیری‌های غیرحزبی،
 - امانت‌داری،
 - روزآمدی،
 - دقت و صحت.
- با داشتن این پنج خصیصه اصلی می‌توان به مجلس و نمایندگان آن خدمت کرد.

۲-۲. خدمات اصلی و فعالیت‌های پژوهشی نارس

خدمات اصلی و فعالیت‌های پژوهشی نارس را می‌توان به پنج دسته ذیل تقسیم‌بندی کرد:

- پاسخگویی به درخواست‌های پژوهشی نمایندگان پارلمان اعم از محرمانه و غیرمحرمانه،

- تهیه گزارش‌های کارشناسی پیرامون مسائل قانونگذاری و سیاستگذاری،
- کمک به نمایندگان مجلس در زمینه‌های مختلف برای دستیابی به سیاست‌ها و گزارش‌های جدید،
- ارائه گزارش‌های رسمی سیاسی به نمایندگان،
- برگزاری همایش‌ها، نشست‌ها و سمینارهای بین‌المللی.

۲-۳. تهیه گزارش‌های پژوهشی

روند تهیه گزارش‌ها و فعالیت‌های پژوهشی در مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره به این صورت است که در ابتدا، نمایندگان درخواست‌های خود را مطرح می‌کنند و سپس پژوهشگران و کارشناسان نارس در آن زمینه خاص به تحقیق و پژوهش می‌پردازند و از طریق فاکس یا به‌طور دستی، گزارش‌های خود را تقدیم نمایندگان پارلمان می‌کنند. اخیراً ارائه گزارش‌ها به‌صورت سیستم آنلاین (On-Line) انجام می‌شود.

دومین فعالیت‌های مرکز ما مشتمل بر فعالیت‌های خودجوشی است که خود به پیش‌بینی حوزه‌های جدید سیاست و قانونگذاری پرداخته و با استفاده از تجربیات ارزشمند کشورهای مختلف برای حل مسائل و مشکلات موجود در حوزه قانونگذاری، به ارائه راه‌حل‌های مناسب می‌پردازیم. تهیه و ارائه گزارش بنا به درخواست‌های مستقیم نمایندگان و کمک به برگزاری سمینارهای مشترک با مراکز پژوهشی پارلمان‌های مختلف از دیگر فعالیت‌های پژوهشی این مرکز به‌شمار می‌رود. تعداد گزارش‌های منتشره در مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره در سال گذشته حدود ۶,۴۳۱ مورد بوده است، بدین معنا که میزان عملکرد سالانه هر یک از پژوهشگران به‌طور متوسط تهیه ۹۰ گزارش است. تعداد درخواست‌های نمایندگان مجلس ملی جمهوری کره نسبت به اوایل دوره

تأسیس نارس بسیار افزایش یافته و حتی می‌توان گفت سه برابر شده است. در ابتدای تأسیس، کارکنان این مرکز مشتمل بر ۶۵ نفر بودند، اما در حال حاضر نارس ۱۱۹ پژوهشگر دارد. ۹۲ درصد نیروهای این مرکز را پژوهشگران حوزه‌های مهم سیاست، اقتصاد و فرهنگ تشکیل می‌دهند که ۷۰ درصد آنها دارای مدرک دکتری بوده و ۲۰ درصد مابقی نیز در کمیته ملی مشغول فعالیت‌اند. هریک از این حوزه‌ها نیز ۱۲ تیم پژوهشی دارند. به علاوه، نارس مجهز به دو بخش همکاری و برنامه‌ریزی نیز می‌باشد.

دکتر جمال جصاصی کیروا

قائم مقام مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

آقای دکتر جواد جهانگیرزاده (قائم مقام مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی)

من نیز به نوبه خود حضور گرانقدر مهمانان و سروران عزیز از مرکز پژوهش های مجلس ملی جمهوری کره را خیرمقدم عرض می کنم. حضور آقایان دکتر علی لاریجانی، ریاست محترم مجلس شورای اسلامی و حجت الاسلام محمدحسن ابوترابی فرد، نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی حاکی از اهمیتی است که پارلمان جمهوری اسلامی ایران برای مرکز پژوهش های مجلس قائل است. در بررسی مجموعه اساسنامه این دو مرکز پژوهشی چه در پارلمان کره جنوبی و چه در پارلمان جمهوری اسلامی ایران، می توان مشابیهت های اساسی در آنها پیدا کرد که این امر، گسترش زمینه های همکاری میان این دو مرکز را جدی تر و ضروری تر می سازد.

بعد از سفر هیئتی از مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی به سرپرستی آقای دکتر جلالی به کره جنوبی و متقابلاً سفر آقای دکتر «کوه هیون ووک» به همراه هیئتی به جمهوری اسلامی ایران، امیدواریم الگویی برای توسعه همکاری های

میان مراکز پژوهشی مجالس کشورهای منطقه تدوین شود که قطعاً چنین امیدی دور از دسترس نیست.

آنچه که در مجموع سخنرانی‌های امروز مطرح شد، حاکی از پیشرو بودن این دو مرکز پژوهشی در منطقه است که در گزارش شفاهی که به ریاست محترم مجلس شورای اسلامی ارائه کردم، از تلاش‌های جدی آقای دکتر «کوه هیون ووک»، ریاست محترم مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره در زمینه توسعه همکاری‌های مراکز پژوهشی در منطقه سخن گفتم و از زحمات بی‌شائبه ایشان نیز تقدیر کردم. به نظر می‌رسد از آنجایی که این دو مرکز، مجموعه‌ای از تجارب و اندوخته‌های پارلمان‌ها را در دست دارند و برخلاف نمایندگان پارلمان‌ها، این مراکز پژوهشی و قدرت کارشناسی آنهاست که همواره پابرجاست از این جهت، برای هر دو پارلمان قطعاً مهم و حائز اهمیت خواهد بود.

علاوه بر آنچه که گفته شد، به‌طور واقع می‌توان گفت مرکز پژوهش‌های مجلس، «اتاق فکر» مجلس شورای اسلامی است و علاوه بر پاسخگویی به درخواست‌های نمایندگان محترم؛ به‌ویژه در حوزه قانونگذاری و نظارت، در امر تدوین طرح‌ها و حتی در تدوین لوایح مناسب نیز به دولت کمک می‌کند. یعنی مرکز پژوهش‌های مجلس صرفاً یک مرکز در اختیار قوه مقننه نیست، بلکه در جلسات متعددی با همکاری دولت به بررسی مسائل مهم سیاستی که به نمونه‌هایی از آن اشاره خواهم کرد، پرداخته است؛ البته تفاوتی میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره وجود دارد که آن بحث نظارت است. در مجلس شورای اسلامی، دو نهاد مستقل در این زمینه وجود دارد: معاونت نظارت مجلس و دیوان محاسبات کشور که به بررسی و نظارت بر عملکرد دستگاه‌های مجری و قوه مجریه می‌پردازند، اما کمک به امور تقنینی و سیاستی جزء اصول اساسی ماست. طی یک سال گذشته، با توجه به اولویت‌های

اساسی کشور، مرکز پژوهش‌ها در امور سیاستی به موضوعاتی نظیر جمعیت، اقتصاد مقاومتی و هدفمندسازی یارانه‌ها پرداخته است. اخیراً نیز بحث تأمین بیمه پایه سلامت در مرکز پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفته و در بودجه سال جاری، به‌عنوان یکی از مهمترین اولویت‌های دولت در امر بهداشت عمومی نیز اعمال شده است. در حال حاضر نیز مرکز در زمینه تعیین اولویت‌های قانونگذاری در کشور بررسی‌هایی را انجام داده که نتایج آن را به کمیسیون‌ها، هیئت رئیسه و ریاست محترم مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی همانند مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره از تأثیر سیاست در جهت‌گیری‌ها پرهیز می‌کند. اگرچه پارلمان دارای یک چارچوب و قالب سیاسی است که در آن، فراکسیون‌های سیاسی تسلط بیشتری دارند، اما از هرگونه سوگیری سیاسی در امر پژوهش احتراز می‌کنیم و همکاری با نمایندگان در فراکسیون‌های سیاسی مختلف بدون تعصبات سیاسی انجام می‌شود. همانگونه که ریاست محترم مرکز، آقای دکتر جلالی فرمودند؛ انتقال نظر متخصصین برجسته کشور در موضوعات مختلف نیز مدنظر است.

اخیراً تدوین استراتژی و چشم‌انداز مرکز را در دستور کار قرار داده‌ایم و در این راستا، دو سمینار مهم با عنوان «نقش پژوهش در امر قانونگذاری» را در دو سال گذشته به طور متوالی برگزار کردیم. تفاوت دیگر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره در این است که طی چند دوره گذشته، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، عضو پارلمان و منتخب مردم بوده و طبیعی است که انطباق دو مسئولیت همزمان کار دشواری است، اما در عین حال به تقریب و نزدیکی بیشتر نمایندگان و مرکز پژوهش‌ها منجر می‌شود.

اخیراً تدوین برنامه‌ای منسجم برای سال‌های آتی مرکز را در دستور کار

داریم. طبق روال معمول، کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در اغلب کمیسیون‌های مجلس حضور می‌یابند، اما در خصوص جلسات علنی مجلس نیز از امسال ترتیبی اتخاذ شد تا کارشناسان و پژوهشگران بتوانند در جلسات علنی در صحن پارلمان حضور یابند و به ارائه نظرات خود درباره مسائل مهم سیاسی کشور بپردازند. همچنین تلاش می‌کنیم تا به دولت نیز در زمینه سیاستگذاری کمک کنیم.

مجدداً حضور شما و همکاران ارجمندتان را در این سمینار مشترک مغتنم شمرده و امیدواریم که با تدابیر شما و آقای دکتر جلالی، این مجموعه همکاری‌ها گسترش یافته و نظر آقای دکتر جلالی نیز در خصوص تأسیس اتحادیه مراکز پژوهش پارلمانی محقق شود؛ البته با پشتکاری که مرکز پژوهش‌های مجلس ملی کره جنوبی در این مدت زمان محدود داشته است، امیدوار به تشکیل چنین اتحادیه‌ای هستیم.

دکتر محمد قاسمی

معاون پژوهش های اقتصادی

مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

آقای دکتر محمد قاسمی (معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

بررسی زمینه‌های همکاری فیما بین مجالس قانونگذاری و مراکز پژوهشی حضور هیئت پژوهشی از مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره به پارلمان ایران را خوشامد می‌گویم. بعد از حدود دو دهه اعتماد مفرط به دولت‌ها و قوه مجریه در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی که نتیجه این اعتماد به شکل دولت‌های بسیار بزرگ و ناکارآمد در جهان ظاهر شد، مجالس در صدد برآمدند تا نقش از دست‌رفته خود را دوباره از دهه ۹۰ میلادی به دست بیاورند. بنابراین اصطلاح «بازگشت مجالس از حاشیه به متن» در ادبیات نظری مجدداً در دستور کار قرار گرفت و از این حیث یکی از کارهای مهمی که انجام شد، تأسیس مراکز پژوهشی پارلمانی بود تا به نقش‌آفرینی مؤثرتر مجالس قانونگذاری در اداره امور کشورها کمک کند. در این راستا، به نظر می‌رسد در جهان کنونی که شاهد رشد و توسعه سریع و همه‌جانبه آن هستیم، از جمله در حوزه نظارت و قانونگذاری؛ تعاملات بین‌المللی میان پارلمان‌ها و مراکز پژوهشی پارلمانی گسترش یافته تا پارلمان‌ها بتوانند از

تجربیات یکدیگر استفاده کنند. از نقطه نظر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، این دو مرکز در چهار حوزه مشخص می‌توانند با یکدیگر همکاری نمایند:

۱. نحوه کار و عملکرد در مرکز

تجربه چندین ساله کارکرد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره این فرصت را فراهم کرده تا در حوزه‌های ذیل همکاری‌های مؤثرتری بتواند انجام شود:

الف) ساختار تشکیلاتی و تحولاتی که این دو مرکز در طول دوران تأسیس داشته‌اند و برای ایفای وظایف مؤثرتر خود، احتمالاً تغییراتی در آن اعمال کرده‌اند یا می‌خواهند تغییراتی را در آن زمینه انجام دهند،

ب) فرایند تعریف، تهیه و نهایی کردن گزارش‌های کارشناسی در این دو مرکز،
ج) نحوه و میزان استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و اجرایی خارج از قوه مجریه که این دو مرکز برای انجام وظایف خود از آن استفاده می‌کنند،
د) نحوه اشاعه اطلاعاتی که تولید می‌کنند.

این چهار حوزه، موضوعاتی هستند که به نظر می‌رسد بتوانند اولین زمینه همکاری این دو مرکز را فراهم کنند.

۲. سازوکار ارتباط این دو مرکز با پارلمان

مهمترین مشتری محصولات ما، نمایندگان پارلمان‌ها هستند. به طور طبیعی، پارلمان نهاد سیاسی محسوب می‌شود. از طرف دیگر، نمایندگان دارای مشغله‌های فراوان بوده و دانش آنها در بسیاری از حوزه‌ها در سطح عمومی است. به همین دلیل، نحوه ارتباط مراکز پژوهشی پارلمانی با نمایندگان و کمیسیون‌های تخصصی و نحوه اشاعه نتایج آنها می‌تواند زمینه‌های ذیل را برای همکاری ایجاد کند:

- رابطه تشکیلاتی و ساختاری با پارلمان؛ به گونه‌ای که استقلال نظرات کارشناسی حفظ شود،

- سازوکار پاسخ‌گویی به درخواست‌های نمایندگان؛ هریک از این دو مراکز در دریافت، نحوه پذیرش، اولویت‌بندی و پاسخ‌دهی به نمایندگان می‌توانند به تبادل تجربیات با یکدیگر بپردازند.

- جایگاه دفاتر و گروه‌های علمی و نحوه ارتباط آنها با کمیسیون‌های تخصصی در پارلمان؛ به گونه‌ای که در این زمینه نیز تبادل تجربیات انجام شود.

- نقش این دو مرکز در اولویت‌بندی دستور کارهای مهم دو پارلمان.

۳. سازوکار تعامل، همکاری و ارتباط با قوه مجریه

این سازوکار به انتقال تجربیات درباره نحوه ارتباط با قوه مجریه بازمی‌گردد. تقسیم کار بین قوای مقننه و مجریه در چارچوب قانون اساسی هر کشوری صورت می‌گیرد. معمولاً پارلمان‌ها تنها دارای یک نهاد پژوهشی‌اند. این ویژگی موجب می‌شود تا کارکرد این مرکز تحت تأثیر قرار گیرد. از این رو، انتقال تجربیات در مورد موضوعات ذیل حائز اهمیت است:

- نحوه و میزان مشارکت در تهیه پیش‌نویس قوانین در دولت،

- نحوه اخذ اطلاعات از قوه مجریه برای تهیه گزارش‌های تخصصی،

- نحوه ارائه و انتقال نظرات به دولت،

- تهیه گزارش درباره ارزیابی عملکرد دولت‌ها که معمولاً از سوی نهاد پارلمان مورد توجه است.

۴. همکاری در زمینه برخی موضوعات مهم در دستور کار

مرکز پژوهش‌های مجلس تمایل دارد در زمینه‌های تخصصی زیر از تجربیات مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره بهره‌مند شود:

الف) نقش قوه مقننه در کره جنوبی در فرایند بودجه‌ریزی و برنامه‌ریزی
فرایند بودجه‌ریزی حوزه بسیار مهمی در همه پارلمان‌ها محسوب می‌شود و جزء
دستور کار پارلمان جمهوری اسلامی ایران نیز است.

ب) اشتراک‌گذاری راهبردها و استراتژی‌های دوجانبه در حوزه سیاست خارجی
در این زمینه، برگزاری کارگاه‌های مطالعاتی مشترک پیرامون مسائل مشترک در
عرصه روابط بین‌المللی و منطقه‌ای مورد توجه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای
اسلامی است.

ج) نظارت بر حسن اجرای قوانین

طبعاً قانون خوب، قانونی است که در مرحله تصویب، نگارش و اجرا با پشتوانه‌های
علمی و تجربی همراه باشد. اما نظارت بر حسن اجرای قوانین مرحله مهمی است
که هر پارلمان در آن زمینه، تجربه خاص خود را دارد و از این جهت، در این حوزه
تبادل تجارب بسیار مفید خواهد بود.

د) نحوه مستندسازی پژوهش‌های پارلمانی

یکی از کارویژه‌های مهم مراکز مطالعاتی، انجام پژوهش‌های راهبردی و کاربردی
با ارجاع به مستندات معتبر و قابل اتکا است. شیوه‌های مراکز تحقیقاتی برای
مستندسازی این پژوهش‌ها متفاوت است. تبادل تجربیات دو مرکز در ارائه
روش‌های مستندسازی می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت پژوهش‌ها و ارائه
راهکارهای مناسب در این حوزه ایفا کند.

دکتر له هیون چول

مشاور دفتر پژوهش های سیاسی مرکز پژوهش های
مجلس ملی جمهوری کره

آقای دکتر لی هیون چوول^۱ (مشاور دفتر پژوهش‌های سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)

همکاری میان مجالس در عصر جهانی شدن

عنوان مقاله‌ای که می‌خواهم ارائه کنم، همکاری میان مجالس در عصر جهانی شدن است. در این مقاله بر همکاری میان پارلمان‌ها؛ به‌ویژه در سطح کلان بسیار تأکید شده است و در نهایت تقویت مناسبات پارلمانی به‌خصوص در زمینه سیاست خارجی را مؤکداً مورد توجه قرار می‌دهد.

محتوا و فهرست مطالب این مقاله به شرح ذیل‌اند:

- آشنایی با کسری دموکراتیک امروز در پارلمان کره جنوبی،
- جهانی شدن و دولت - ملت‌ها،
- جهانی شدن و مجلس ملی جمهوری کره،
- موضوعات مهم پیرامون حکمرانی جهانی،
- همکاری میان پارلمان‌ها؛ مطالعه موردی بر کشورهای گروه ۲۰ (با توجه به نیازهای لازم)،

- تقویت مناسبات میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره.

از اواخر قرن بیستم، به‌طور اساسی تغییراتی در فرایند جهانی شدن صورت گرفت. همچنین تغییراتی در نوع ارتباط میان قوای حکومتی مجریه و مقننه نیز ظاهر شد. با پیشرفت جهانی شدن، قوه مجریه یا به عبارتی دولتها نیز وسعت یافتند و در مقابل، به تدریج از قدرت قوه مقننه کاسته شد. در نتیجه قوای مقننه (پارلمان‌ها) با قوای مجریه (دولتها) با مشکل عدم موازنه قدرت مواجه شدند. مسئله عدم موازنه قدرت بین این دو قوه بسیار پُررنگ شد. اما برخلاف رشد سریع قدرت در دولتها، پارلمان‌ها به کندی به این تغییرات پاسخ گفته و از این تحولات عقب ماندند.

یکی از دلایل عدم موازنه قدرت میان دولتها و پارلمان‌ها، نبود مراکز پژوهشی و ضرورت شکل‌گیری آنها در مجالس است. به عبارتی مراکزی که بتوانند در راستای منافع عموم در حوزه‌های داخلی و موضوعات فراملی ذیل فعالیت کنند عبارتند از:

- جهانی شدن و دولت - ملت‌ها،
- جهانی شدن و کسری دموکراتیک،
- مطالعه موردی بر روی کره جنوبی و ایالات متحده،
- چگونگی حل مسئله کسری دموکراتیک،
- همکاری میان مراکز پژوهشی پارلمانی (همکاری‌های چندملیتی).

۱. جهانی شدن و دولت - ملت‌ها

مفهوم جهانی شدن می‌تواند به روندی اطلاق شود که «از آن طریق، فعالیت‌ها و معاملات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خیلی کمتر از سوی مرزهای ملی و قدرت مستقل از دولت ملی محدود می‌گردند».

الف) تأثیر جهانی شدن بر قدرت دولتها

- دولتهای ملی کنترل خود را بر مبادله کالاها، خدمات، افراد و نظرات از دست می‌دهند. موضوعات و مقولات جهانی نظیر ارتباطات سیاسی، محیط زیست، بیماری‌ها، حقوق بشر و جرائم فراملی حاکمیت دولتها را به چالش و مخاطره می‌اندازند.

- دولت - ملت‌ها مجبور می‌شوند تا قدرت متعارف دولتها را دوباره تعیین و مشخص کرده و اشکال جدید حکومت را جستجو کنند.

- جهانی شدن به سادگی نمی‌تواند حاکمیت ملی را از میان بردارد.

- حکومت‌ها چندوجهی می‌شوند؛ سازمان‌های فرادولتی (جهانی) نظیر جامعه اروپا، دولت - ملت‌ها و سازمان‌های زیرمجموعه دولت (محلی و ایالتی) شکل می‌گیرند.

ب) جهانی شدن و مجلس ملی جمهوری کره

سازمان‌های اجرایی برحسب ساختار و منابع انسانی از تخصص بالایی در موضوعات جهانی برخوردارند. درخصوص قوه مقننه باید بگوییم در مواجهه با چالش‌های جهانی شدن از قوه مجریه عقب مانده‌اند. با گرفتن قدرت از پارلمان، قدرت سیاست خارجی دولتها افزایش یافته است.

ج) موضوعات مهم پیرامون حکمرانی جهانی

درباره همکاری‌های بین مجالس، موضوعات مهمی در حکمرانی جهانی باید مدنظر قرار گیرند که عبارتند از:

- اداره امور اقتصادی،

- اداره امور صلح و امنیت که نیازمند همکاری‌های چندجانبه و چندملیتی است،

- اداره امور محیط زیست و تغییرات اقلیمی که نیازمند پاسخ‌های جمعی است،

- مدیریت علوم، اطلاعات و ارتباطات؛ در حکمرانی جهانی اهمیت ویژه‌ای به حوزه دانش، اطلاعات و ارتباطات داده شده است.

۲. همکاری میان مجالس؛ با اشاره به مطالعه موردی انجام شده بر اجلاس مشورتی رؤسای مجالس کشورهای گروه ۲۰

همانگونه که می‌دانید اجلاس رهبران گروه ۲۰ از سال ۲۰۰۸ با پاسخ به بحران مالی جهانی آغاز به کار کرد. این اجلاس با برگزاری همایشی در راستای گسترش همکاری‌های اقتصادی بین‌المللی، فعالیت خود را آغاز کرد. اجلاس رؤسای مجالس کشورهای گروه ۲۰ در سال ۲۰۱۰ در تورنتو برگزار شد. با تصمیم اجلاس سران، موافقتنامه‌هایی صورت گرفت که مستلزم هماهنگی قوانین و مقررات داخلی بود. اقداماتی در زمینه کنترل مؤثر بر فعالیت‌هایی فراملی شکل گرفت و نهایتاً نیاز پارلمان‌ها به جستجوی حکومت در سطح تقنینی یا قانونگذاری بود که از مسائل بسیار حائز اهمیت به شمار می‌رفت.

۳. تقویت مناسبات میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

همانگونه که می‌دانید نهاد قانونگذاری با داشتن اطلاعات و دانش تخصصی به انجام وظایفی نظیر بررسی، کنترل و نظارت بر امور قوه مجریه یا به عبارتی دولت می‌پردازد.

- قدرت پارلمانی نیازمند ایجاد کنترل دمکراتیک بر دستور کار جهانی است.
- همکاری میان مراکز پژوهشی به افزایش ظرفیت‌سازی پارلمانی در زمینه‌های ذیل می‌پردازد:

۱. تبادل اطلاعات در زمینه تنظیم موضوعات جهانی،

۲. آموختن بهترین شیوه‌ها از یکدیگر برای پاسخگو ساختن قوه مجریه،
۳. شناسایی زمینه‌های توسعه سیاسی در جهت منافع متقابل در شرایط داخلی و خارجی.

در خاتمه، به ارائه نتیجه‌گیری کلی از مباحث مطروحه می‌پردازم:

باید متذکر شوم همان‌گونه که مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی اهمیت بسزایی برای همکاری‌های میان مجالس قائل است، مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره نیز تاکنون میزبانی چهار سمینار بین‌المللی مراکز پژوهش پارلمانی را عهده‌دار بوده است. با برگزاری این سمینارها می‌توان فرصت را مغتنم شمرد و در ارائه اطلاعات ماهوی، اساسی و آگاهانه به تبادل تجربیات پرداخت. از تبادل اطلاعات کلی مراکز پژوهشی می‌توان به شناسایی گزینه‌های خاص سیاسی نظیر مشارکت سیاسی زنان پرداخت و نهایتاً از این طریق می‌توان به قدرت پارلمانی در آسیا کمک کرد. با برگزاری همایش‌ها و سمینارها، این دو مرکز پژوهش پارلمانی می‌توانند در سطوح مختلف به تبادل تجارب و اطلاعات با یکدیگر نیز بپردازند.

امضای تفاهم‌نامه مشترک میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره می‌تواند به تقویت و گسترش روابط این دو مرکز بیانجامد.

از توجه شما عزیزان سپاسگزارم.

دکتر سید جلال دشتی فیروز آبادی

معاون سیاسی - حقوقی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

آقای دکتر سیدجلال دهقانی فیروزآبادی

(معاون سیاسی - حقوقی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

فرایند قانونگذاری در ایران و نقش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در این فرایند

ضمن خوشامدگویی به هیئت پژوهشی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره، ابتدا به بررسی ساختار نهادی دخیل در روند قانونگذاری در جمهوری اسلامی ایران می‌پردازیم.

قوه مقننه در ایران دو رُکنی و تک‌مجلسی است و مجمع تشخیص مصلحت نیز به نوعی حَکَم میان مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان قانون اساسی است. شورای نگهبان متشکل از ۶ فقیه و ۶ حقوقدان است که وظیفه تطبیق مصوبات مجلس با احکام و موازین شرعی و قانون اساسی را برعهده دارند و مجمع تشخیص مصلحت، به‌عنوان حَکَمی است میان مجلس و شورای نگهبان و در صورت بروز اختلاف میان آنها، مصوبه‌ای را مادام‌المصلحه نافذ می‌کند.

اهداف قانونگذاری بر اساس اعمال قوه مقننه که توسط مجلس شورای اسلامی صورت می‌گیرد عبارتند از:

- تدوین قوانین مدون شرعی،
- برنامه‌ریزی برای اقامه دین و موازین شرع،
- ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی و مبارزه با مظاهر فساد و تباهی،
- حفظ و تأمین استقلال و بالندگی کشور،
- تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی،
- رفع تبعیض‌های ناروا و ایجاد امکانات عادلانه،
- تنظیم برنامه‌های مناسب و عادلانه،
- مبارزه با فقر،
- تنظیم سیاست‌های داخلی و خارجی کشور.

۱. نمودار سازمانی مجلس شورای اسلامی

نمودار سازمانی مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: هیئت رئیسه، صحن علنی، کتابخانه و کمیسیون‌ها. هیئت رئیسه مجلس شامل سه معاونت است:

- نظارت،
 - تنقیح و قوانین،
 - اجرایی.
- کمیسیون‌ها نیز به دو دسته تقسیم می‌شوند: کمیسیون‌های تخصصی و کمیسیون‌های خاص.

کمیسیون‌های تخصصی (دائمی) عبارتند از:

۱. آموزش و تحقیقات،

۲. اجتماعی،

۳. اقتصادی،

۴. امنیت ملی و سیاست خارجی،

۵. انرژی،

۶. برنامه، بودجه و محاسبات،

۷. بهداشت و درمان،

۸. صنایع و معادن،

۹. عمران،

۱۰. کشاورزی، آب و منابع طبیعی،

۱۱. فرهنگی،

۱۲. قضایی و حقوقی.

کمیسیون‌های خاص (موقت) نیز شامل این مواردند:

۱. مشترک،

۲. ویژه،

۳. تلفیق،

۴. تحقیق،

۵. تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس،

۶. اصل نود قانون اساسی.

۲. صلاحیت‌ها و اختیارات مجلس

مجلس عصاره فضائل ملت و مطابق با فرمایش امام خمینی (ره) «در رأس امور است». مجلس در عموم مسائل و حدود مقرر در قانون اساسی می‌تواند قانون وضع نماید. مجلس از سه وظیفه یا به عبارتی اختیارات کلان برخوردار است که عبارتند از:

- وظایف تقنینی،

- وظایف نظارتی،

- دیپلماسی پارلمانی و مسائل مربوط به حوزه سیاست خارجی.
بر این اساس، مجلس کارکرد و اختیارات ذیل را داراست:

الف) وظایف تقنینی

- تصویب قوانین،
- تصویب اساسنامه دائمی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی،
- تصویب آیین‌نامه داخلی مجلس،
- تصویب برنامه پنج‌ساله توسعه،
- تصویب بودجه سالیانه کشور،
- تصویب برگزاری همه‌پرسی تقنینی.

ب) وظایف نظارتی

- رأی اعتماد به وزرا و هیئت وزیران،
- استیضاح و سؤال از رئیس‌جمهور و وزرا در زمان مقتضی و با رعایت شرایط قانونی،
- رسیدگی به شکایات مردم از قوای سه‌گانه،
- اجازه اعطای کمک‌های بین‌المللی، بلاعوض، تحقیق و تفحص از امور کشور،
- تعیین نمایندگان ناظر در دستگاه‌ها، مجامع و شوراهای تصمیم‌گیر.

ج) دیپلماسی پارلمانی و مسائل مربوط به حوزه سیاست خارجی

- تصویب پیشنهاد به رئیس‌جمهور برای تعلیق انتخابات،
- تصویب تغییر خطوط مرزی که در قانون اساسی شرایط آن مشخص شده است،
- اجازه الحاق و انعقاد معاهدات بین‌المللی،
- اجازه استخدام کارشناسان خارجی،

- اجازه صلح دعاوی بین‌المللی یا ارجاع به داوری که البته این موارد بیشتر مرتبط با حوزه سیاست خارجی و دیپلماسی است.

۳. فرایند قانونگذاری

فرایند قانونگذاری در جمهوری اسلامی ایران در سه محور ذیل قابل بررسی است:

۱. ابتکار تقنین،
۲. بررسی و تصویب ابتکارات تقنینی،
۳. نهایی کردن و نافذسازی مصوبات مجلس.

۳-۱. ابتکار تقنین

ابتکار تقنین به سه دسته تقسیم می‌شود:

الف) طرح‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی

طرح ایده اولیه در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مورد مشورت قرار می‌گیرد و این موضوع، نقش این مرکز را بسیار پُررنگ می‌کند. این مشورت به چهار شکل انجام می‌شود:

- اخذ نظر نخبگان،
- انجام مطالعات و پژوهش توسط اعضای هیئت علمی (در داخل یا خارج از مرکز)،
- اخذ نظر دستگاه‌های اجرایی،
- اخذ نظر بخش خصوصی.

براساس این مشورت و رایزنی و نیز جمع‌بندی نقطه‌نظرات مطروحه، پیش‌نویس تهیه می‌شود. این پیش‌نویس حداقل باید به امضای ۱۵ نفر از نمایندگان برسد. پس از امضای حداقل ۱۵ نفر از نمایندگان، طرح در مجلس اعلام وصول می‌شود.

ب) لوایح قانونی

تدوین لوایح توسط قوه مجریه انجام می‌گیرد. طرح ایده اولیه و سپس اخذ نظرات کارشناسی از بخش‌های مربوطه در دولت انجام می‌شود که در این مرحله نیز ممکن است از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی اخذ مشورت بشود. سپس پیش‌نویس لایحه در کمیسیون‌های تخصصی دولت تهیه می‌شود و با تصویب هیئت وزیران تقدیم مجلس شورای اسلامی شده و اعلام وصول می‌شود.

ج) طرح‌های شورای عالی استان‌ها

طرح ایده و تشخیص ضرورت‌های تقنینی در شوراهای محلی، آغاز این فرایند است. پس از انعکاس به شوراهای محلی مافوق و اخذ نظرات کارشناسی و طرح و تصویب موضوع در شورای عالی استان‌ها، نهایتاً در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول خواهد شد.

۳-۲. بررسی و تصویب ابتکارات تقنینی

بررسی و تصویب ابتکارات تقنینی به دو شکل انجام می‌گیرد:

- یک‌شوری (اصولاً یک‌شوری) است،

- دوشوری.

۳-۳. نهایی کردن و نافذسازی مصوبات مجلس

نهایی ساختن و نافذسازی مصوبات مجلس شورای اسلامی نیز به دو صورت انجام می‌شود:

- احراز عدم مغایرت با قانون اساسی، شرع و موازین اسلامی توسط شورای نگهبان،

- بررسی در مجمع تشخیص مصلحت نظام که در صورت تشخیص،

مادام‌المصلحه لازم‌الاجرا می‌شود.

۳-۴. رسیدگی و تصویب ابتکارات تقنینی

رسیدگی و تصویب ابتکارات تقنینی به دو رویه یک‌شوری و دوشوری انجام می‌شود؛ بدین گونه که بررسی طرح‌ها و لوایح متعارف به صورت یک شوری و در موارد خاص، به شکل دو شوری انجام می‌گیرند. طرح‌ها و لوایح یک شوری در صحن علنی اعلام وصول شده و به یکی از کمیسیون‌های تخصصی و حسب مورد نیز به کمیسیون‌های فرعی به طور همزمان ارجاع می‌شوند. زیرا ممکن است رسالت موضوع طرحی با یکی از کمیسیون‌های تخصصی باشد، اما به گونه‌ای با کمیسیون‌های دیگر یا به عبارتی کمیسیون‌های فرعی نیز مرتبط باشد که در این صورت کمیسیون فرعی نظرات خود را به کمیسیون تخصصی ارائه می‌کند. سپس کمیسیون تخصصی به بررسی، اصلاح و تصویب طرح یا لایحه مربوطه می‌پردازد که در این مرحله نیز از ظرفیت مرکز پژوهش‌ها استفاده می‌شود. البته کمیسیون تخصصی به محض ارجاع طرح یا لایحه به مرکز پژوهش‌ها از سایر دستگاه‌های مختلف اجرایی و نمایندگان بخش‌های خصوصی نیز اخذ نظر می‌کند و بعد از جمع‌بندی، متن مصوب کمیسیون در صحن علنی مطرح شده، مورد بررسی قرار گرفته و تصویب می‌شود.

اعلام وصول طرح‌های دو شوری که در مواقع خاص و استثنایی مطرح می‌شوند در صحن علنی انجام می‌گیرند، به این صورت که ابتدا کلیات در کمیسیون‌های تخصصی بررسی و پس از تصویب از سوی صحن علنی برای رسیدگی به شور دوم که جزئیات مورد بررسی قرار می‌گیرد، مجدداً به کمیسیون‌های تخصصی ارجاع می‌شود.

۳-۵. نهایی شدن مصوبات مجلس شورای اسلامی

مصوبات باید به تأیید شورای نگهبان برسد که پس از تأیید به مجلس عودت داده می‌شود و در صورت عدم تأیید، اصلاحاتی را درخواست می‌کنند و مصوبه به

مجلس بازمی‌گردد. یعنی مصوبه تقنینی که تقدیم شورای نگهبان می‌شود یا مغایر با قانون اساسی و شرع مقدس تشخیص داده می‌شود و در آن صورت برای اصلاح به مجلس بازمی‌گردد، یا تأیید مصوبه است، یا شورای نگهبان ظرف مهلت مقرر ۱۰ روز، سکوت می‌کند که در این دو صورت نیز مصوبه قانون تلقی شده و لازم‌الاجراست. در صورتی که مصوبه اصلاحی شورای نگهبان به مجلس بازگردد و مجلس اصلاحات لازم را انجام دهد، مصوبه لازم‌الاجرا می‌شود؛ در غیر این صورت اگر مجلس بر مصوبه خود اصرار داشت به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع داده می‌شود و در صورت احراز، مادام‌المصلحه لازم‌الاجرا می‌گردد.

۴. نقش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

در مقایسه مراکز پژوهشی، تقریباً مراکز پژوهشی کارکردهای مشابهی با یکدیگر دارند و ضرورت فعالیت مرکز پژوهش‌ها از این حیث می‌باشد که امور مملکت‌داری، بسیار پیچیده شده و نمایندگان مجلس نیز نیازمند تخصص‌های مختلف یا به عبارتی «عقل منفصل» می‌باشند.

اهداف مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی را می‌توان در سه هدف عمده و کلان خلاصه کرد:

۱. فراهم آوردن زمینه‌های لازم در جهت کارشناسی هرچه بهتر قوانین،
 ۲. پشتیبانی علمی و پژوهشی مناسب با وظایف مجلس شورای اسلامی،
 ۳. بهره‌برداری از اطلاعات و تحقیقات کارآمد و کاربردی در امر قانونگذاری.
- اهم وظایف، نقش و جایگاه مرکز پژوهش‌ها در فرایند قانونگذاری نیز در سه حوزه قابل تدوین است:

۱. نقش و تأثیر پیش‌بینی مرکز (قبل از تصویب قوانین): به‌منظور تصویب قوانین بهتر؛ بسیاری از کارکردهای مرکز قبل از مرحله تصویب است.

۲. نقش مرکز پژوهش‌ها در حین تصویب: این امر بیشتر مربوط به زمانی است که طرح و لایحه در کمیسیون در حال بحث و بررسی است.

۳. نقش پسینی مرکز پژوهش‌ها: بسیاری از پژوهش‌های مرکز در راستای ارزیابی چگونگی اجرای قوانین مصوب مجلس است که اهم این وظایف عبارتند از:

- ارائه نظرهای مشورتی به دستگاه‌های مختلف کشور حَسَب مورد (امروز نقش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در حوزه تأثیرگذاری، بسیار فراتر از مجلس است و در سایر مراکز علمی و پژوهشی نیز از نظرها و پژوهش‌های مرکز استفاده می‌شود)،

- تأمین نیازهای دانشی و اطلاعات کمیسیون‌ها و نمایندگان مجلس،
- مطالعه و ارائه نظرات کارشناسی به صحن علنی و کمیسیون‌های مجلس درخصوص بررسی و تصویب طرح‌ها و لوایح،

- انجام پژوهش‌های موردی حَسَب درخواست نمایندگان مجلس که حجم وسیعی از کارهای مرکز را پاسخگویی به سؤالات و نیازهای نمایندگان مجلس تشکیل می‌دهد،

- بررسی و ارزیابی حُسن اجرای قوانین،
- ارزیابی و شناسایی نیازهای تقنینی،
- پیشنهاد راهکار برای رفع موانع و مشکلات،
- ادبیات‌سازی تخصصی در حوزه‌های مؤثر در تقنین از طریق انتشار کتب و مجلات،

- برگزاری همایش‌ها و میزگردها و همکاری با مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی،
- همکاری با کتابخانه مجلس شورای اسلامی.

دکتر چه کیو پیو هم

پژوهشگر گروه مطالعات حقوقی و قضایی

مرکز پژوهش های مجلس ملی جمهوری کره

آقای دکتر چو کیوبئوم^۱ (پژوهشگر گروه مطالعات حقوقی و قضایی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)

فرایند قانونگذاری در مجلس ملی جمهوری کره

فرایند قانونگذاری در مجلس ملی جمهوری کره به سه مرحله قابل تقسیم است:

۱. کارکردهای فرایند قانونگذاری،
۲. روند قانونگذاری در مجلس ملی جمهوری کره،
۳. استانداردهای قانون‌نویسی و بازنگری لوایح قانونی.

۱. کارکردهای فرایند قانونگذاری

- قانونگذاری، فرایندی برای تصویب، اصلاح و اجرای قانون اساسی است. قانون اساسی احکام، قوانین و مقررات را شامل می‌شود.
- فعالیت در راستای حل اختلاف نظرات مردم و گام برداشتن در جهت تأمین وحدت جامعه است که این دو مقوله کاملاً قابل تفکیک می‌باشند.

۲. روند قانونگذاری در مجلس ملی جمهوری کره

تصویب قوانین در مجلس ملی جمهوری کره به دو شکل انجام می‌شود:

الف) طرح‌های مجلس

رئیس مجلس پیش‌نویس طرح را به بخش مربوطه از جمله به نمایندگان و کمیسیون‌های دائمی ارجاع می‌دهد. پس از دریافت پاسخ از کمیسیون‌های دائمی، آن را به کمیسیون حقوقی و قضایی می‌فرستد. پیش‌نویس طرح ارائه شده از سوی این کمیسیون‌ها به صحن علنی فرستاده شده و پس از تصویب در صحن علنی، تقدیم دولت می‌شود.

ب) لوایح دولت

پیش‌نویس لوایحی که از سوی دولت تقدیم مجلس می‌شوند، در مجلس مورد بحث و رایزنی قرار می‌گیرند و پس از تصویب برای امضای رئیس‌جمهور به دولت ارجاع می‌شوند.

• پیشنهادهای نمایندگان مجلس

نمایندگان مجلس بر اساس سیاست‌های حزبی خود، پیشنهادهایی را درباره طرح‌ها و لوایح ارجاعی ارائه می‌دهند. در این مرحله، مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره با ارائه نقطه‌نظرات و پیشنهادهای کارشناسی خود، مجلس ملی را در امر قانونگذاری کمک می‌کند و پیش‌نویس طرح ارائه شده از سوی نمایندگان یا کارشناسان را تقدیم مجلس می‌کند.

۳. استانداردهای قانون‌نویسی و بازنگری لوایح قانونی

- قبل از تهیه پیش‌نویس، نیازهای مربوط به سیاست‌های جدید مورد بررسی قرار

می گیرد تا ضرورت تصویب آن طرح یا لایحه مشخص شود. این سیاست‌ها باید پاسخگو و متناسب با نیازهای مردم جامعه باشند.

- استاندارد دوم تهیه پیش‌نویس طرح‌ها و لوایح، مشروعیت قانونی است. طرح یا لایحه قانونی ارائه شده باید از منافع شخصی و عمومی افراد حمایت کند. در حقیقت، فرایند قانون‌نویسی باید کاملاً دموکراتیک باشد و با کمترین بودجه و تلاش، بهترین قوانین تصویب شوند.

- پیش‌نویس طرح‌ها یا لوایح قانونی، نباید مغایر با قانون اساسی باشند. به عبارت دیگر، قانون مصوب باید در چارچوب اصول قانون اساسی بوده و با قوانین قبلی مغایرتی نداشته باشد.

- ساده‌نویسی و سهولت درک مفهوم؛ قوانین باید ساده و قابل فهم برای تمام اقشار جامعه باشند. بنابراین در امر قانون‌نویسی باید ضمن رعایت اصول مقدماتی، سهولت درک مفهوم نیز مورد توجه قرار گیرد.

ضمان

ضمائم*

مجلس ملی جمهوری کره و مرکز پژوهش‌های آن

* آقای کیم دائو هو، معاون بخش برنامه‌ریزی و مدیریت مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

محورهای مورد بحث

۱. مروری اجمالی بر مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

۲. تأسیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره (نارس)

۳. چشم‌انداز و اهداف عمده

- ارائه دیدگاه‌های کارشناسی،

- صحت مطالب،

- رعایت بی‌طرفی و غیرحزبی بودن نظرات،

- محرمانه بودن مطالب،

- رعایت محدودیت زمانی.

* چکیده سخنرانی‌های ارائه شده به‌صورت پاورپوینت در سمینار.

۴. خدمات و وظایف محوری و کلیدی

- پاسخ به درخواست‌های پژوهشی نمایندگان و کمیته‌های پارلمان،
- ارائه تجزیه و تحلیل‌های مؤثر و مبتکرانه در خصوص موضوعات و مباحث تقنینی،
- کمک به نمایندگان پارلمان در پیشبرد اهداف سیاسی.

۵. ساختار

فرایند قانونگذاری در ایران و نقش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در این فرایند

* آقای دکتر سیدجلال دهقانی فیروزآبادی، معاون سیاسی - حقوقی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

محورهای مورد بحث

۱. نهادهای مؤثر در فرایند قانونگذاری و عملکرد آنها

- مجلس شورای اسلامی

نیازسنجی برای تصویب قوانین

- شورای نگهبان (۶ فقیه + ۶ حقوقدان)

تطبیق مصوبه مجلس با احکام و موازین شرع و نیز قانون اساسی

- مجمع تشخیص مصلحت نظام (متشکل از نخبگان و صاحبان تجربه)

بررسی و تصمیم‌گیری درباره مصوبات مورد اختلاف مجلس و شورای نگهبان قانون اساسی

۲. صلاحیت‌های مجلس

- وضع قوانین در حدود مقرر در قانون اساسی (در عموم مسائل)

۳. اهم وظایف مجلس

- تصویب بودجه،

- تصویب قوانین برنامه پنج‌ساله،

- تصویب آیین‌نامه داخلی مجلس،

- تصویب اساسنامه دائمی، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی،
- تصویب برنامه همه‌پرسی تقنینی،
- تحقیق و تفحص از امور کشور،
- استیضاح و سؤال از رئیس‌جمهور و وزرا،
- تصویب پیشنهاد رئیس‌جمهور برای تعلیق انتخابات.

۴. فرایند قانونگذاری

الف) ابتکار قوانین

- طرح‌های نمایندگان مجلس،
- لوایح دولت،
- طرح‌های شورای عالی استان‌ها.

ب) بررسی و تصویب ابتکارات تقنینی

- یک شوری،
- دو شوری.

ج) نهایی و نافذسازی مصوبه مجلس

- شورای نگهبان (نهایی‌سازی دائمی)،
- مجمع تشخیص مصلحت نظام (مادام‌المصلحه).

د) رسیدگی و تصویب ابتکارات تقنینی

- طرح‌ها و لوایح یک‌شوری
- اعلام وصول در صحن علنی،

- ارجاع به کمیسیون تخصصی،
- بررسی، اصلاح و تصویب در کمیسیون تخصصی،
- تصویب نهایی در صحن علنی.

• طرح‌ها و لوایح دوشوری

- اعلام وصول در صحن علنی،
- طرح کلیات موضوع در صحن علنی.

۵. اهداف مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای کارشناسی هرچه بهتر قوانین،
- پشتیبانی علمی و پژوهشی متناسب با وظایف مجلس شورای اسلامی،
- بهره‌برداری از اطلاعات و تحقیقات کارآمد در امر قانونگذاری.

۶. اهم وظایف مرکز پژوهش‌های مجلس

- ارائه نظرات مشورتی به دستگاه‌های مختلف کشوری (حسب مورد)،
- انجام پژوهش موردی حسب درخواست نمایندگان،
- تأمین نیازهای دانشی و اطلاعاتی کمیسیون‌ها و نمایندگان،
- بررسی و ارزیابی حسن اجرای قوانین و پیشنهاد راهکار برای رفع موانع و مشکلات،
- مطالعه، پژوهش و ارائه نظرات کارشناسی به صحن و کمیسیون‌های مجلس در خصوص طرح‌ها و لوایح.

فرایند قانونگذاری در جمهوری کره

* آقای دکتر چو کیونوم، پژوهشگر گروه مطالعات حقوقی و قضایی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

محورهای مورد بحث

۱. نحوه فرایند قانونگذاری

- هدف و ساختار فرایند قانونگذاری،
- تقویت دموکراسی و افزایش کارایی،
- تصویب قوانین.

۲. فرایند قانونگذاری در مجلس ملی جمهوری کره

الف) منابع و مآخذ

- قانون اساسی، اساسنامه، دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و قواعد.

ب) اهداف

- دموکراسی،
- کارایی

۳. تهیه پیش‌نویس و مروری بر استانداردهای لازم برای لوایح قانونی

- ضرورت،
- مشروعیت و قانونی بودن،
- هماهنگی،
- شفافیت و سادگی کلام.

بررسی زمینه‌های همکاری میان مجالس قانونگذاری و مراکز پژوهشی
(با محوریت همکاری میان مراکز پژوهشی مجلس شورای اسلامی و
مجلس ملی جمهوری کره)
* آقای دکتر محمد قاسمی، معاون پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

محورهای مورد بحث

۱. همکاری جهت شناخت و ارتقای کارکرد دو مرکز پژوهشی

- ساختار تشکیلاتی و تحولات آن،
- فرایند تعریف، تهیه و نهایی کردن گزارش‌ها،
- نحوه و میزان استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و اجرایی،
- نحوه اشاعه اطلاعات تولید شده.

۲. سازوکار تعامل با پارلمان

- رابطه تشکیلاتی و ساختاری با پارلمان (با توجه به حفظ استقلال کارشناسی)،
- سازوکار پاسخ به درخواست‌های نمایندگان،
- جایگاه دفاتر و گروه‌های علمی و نحوه ارتباط آنها با کمیسیون‌های تخصصی در پارلمان،
- نقش مراکز در اولویت‌گذاری دستور کارهای مجلس.

۳. سازوکار تعامل با قوه مجریه

- نحوه و میزان مشارکت در تهیه پیش‌نویس قوانین،

- اخذ اطلاعات از قوه مجریه برای تهیه گزارش های تخصصی،
- ارائه نظرات به دولت،
- تهیه گزارش درباره ارزیابی عملکرد دولت ها.

۴. همکاری در برخی حوزه های مهم

- نقش قوه مقننه در فرایند بودجه ریزی و برنامه ریزی،
- اشتراک گذاری راهبردهای دوجانبه در حوزه سیاست خارجی،
- نظارت بر اجرای قوانین،
- مستندسازی پژوهش های پارلمانی.

همکاری میان مجالس در عصر جهانی شدن

* آقای لی هیون چوول، مشاور دفتر پژوهش‌های سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

محورهای مورد بحث

۱. مقدمه‌ای بر «کسری دمکراتیک» امروز در پارلمان کره جنوبی

- جهانی شدن و کسری دمکراتیک،
- مطالعه موردی: آمریکا و کره جنوبی،
- چگونگی حل مسئله کسری دمکراتیک،

۲. جهانی شدن و دولت - ملت‌ها

- جهانی شدن،
- تأثیرگذاری بر قدرت دولت،
- مسائل جهانی چالش‌آفرین برای حاکمیت دولت.

۳. جهانی شدن در مجلس ملی جمهوری کره

۴. موضوعات مهم حکمرانی جهانی

- اداره امور اقتصادی،
- اداره امور صلح و امنیت،
- اداره محیط زیست و تغییرات اقلیمی،
- مدیریت علوم، اطلاعات و ارتباطات.

۵. همکاری میان مجالس (با محوریت کشورهای گروه ۲۰)

۶. تقویت مناسبات میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره

تصاویر

مراسم افتتاحیه سمینار مشترک «مراکز پژوهشی مجالس ایران و کره جنوبی»

سخنرانی آقای دکتر کاظم جلالی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

سخنرانی آقای دکتر کوه هیون ووک (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)

مراسم امضای تفاهم‌نامه مشترک

«همکاری‌های پژوهشی میان مراکز پژوهشی مجالس ایران و کره جنوبی»

با حضور آقای دکتر علی لاریجانی (رئیس مجلس شورای اسلامی)

سخنرانی آقای دکتر علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی در
سمینار مشترک «مراکز پژوهشی مجالس ایران و کره جنوبی»

سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید محمد حسن ابوترابی فرد
(نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی)

سخنرانی آقای کیم دائوهو (معاون بخش مدیریت و برنامه‌ریزی
مرکز پژوهش‌های مجلس ملی جمهوری کره)

